

**BI'
DÜNYA
KIVILCIM**

CUMHURİYETİN II. YÜZYILINDA BEYİN GÖÇÜ-GÜCÜ KONFERANSI

23.12.2023

www.bidunyakivilcim.com

İÇERİK

03 Bİ' DÜNYA KIVILCIM KİMDİR?

04 NEDEN "BEYİN GÖÇÜ-GÜCÜ"?

05 PAYDAŞLAR

06 KATILIMCI PROFİLİ

08 PANEL ÇIKTILARI

12 ÇALIŞTAY ÇIKTILARI

14 KİLİT BULGULAR & ODAKLANILACAK KONULAR

15 BİZDEN HABERDAR OLUN

Bİ' DÜNYA KIVILCIM KİMDİR?

Türkiye'de en az lise öğrenimini tamamlayan ve sonrasında öğrenim ya da çalışma hayatına devam etmek amacıyla yurt dışına çıkmış Türkleri bir çatı altında buluşturmaya hedefleyen sivil bir oluşumuz.

Sıklıkla "beyin göçü" bağlamında değerlendirilen bu profili biz, "beyin gücü" olarak tanımlamayı tercih ediyoruz.

Dünyanın dört bir yanına yayılmış beyin gücümüzü buluşturarak bilim, teknoloji ve kültür-sanat alanlarında gerek bulunduğumuz ülkelerde gerekse de Türkiye'deki ilgili kuruluşlarla birlikte projeler üretip ülkemize ve insanlığa katkıda bulunmak istiyoruz.

Ekibimiz

Yönetim Kurulumuz

Gözde Kara Günaydın
Yönetim Kurulu Başkanı
@Münih

Dr. Emir Öngüner
Yönetim Kurulu Başkan Yrd.
@Göttingen

Dr. Esra İçer
Yönetim Kurulu Üyesi
@Münih

Emre Tek
Yönetim Kurulu Üyesi
@Stuttgart

Beytullah Apaydın
Sayman
@Frankenthal

Denetleme Kurulumuz

Dr. Gizem Hatipoğlu
DK Üyesi
@Frankfurt

Dr. Serdar Hiçdurmaz
DK Üyesi
@Stuttgart

Mehmet Çağrı Tuncer
DK Üyesi
@Stuttgart

Ömürden Sezgin
Marka ve Kurumsal İletişim
@Londra

Mert Önen
Sosyal Sorumluluk
@Berlin

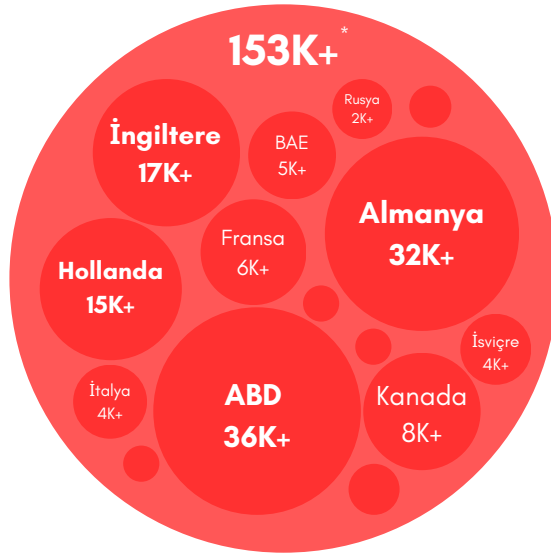
Ali Demiral
Ülke & Şehir Ağları
@Berlin

Koordinatörlerimiz

NEDEN BEYİN GÖÇÜ-GÜCÜ?

Derneğimizin çatısı altında bir araya getirmek istediğimiz kitle, Cumhuriyet'in özellikle ilk yıllarında Türkiye'ye dönme şartıyla yurt dışına gönderilen "kivilcilerden" farklı olarak, yaşamlarını daha uzun süre yurt dışında devam ettirmeyi tercih ediyor. Türkiye'nin büyük kaynaklar ayırarak yetiştirdiği bu kişilerin sahip oldukları uzmanlık ve yetkinlikler, farklı ülkeler tarafından değerlendiriliyor. Türkiye'nin kalkınmasına büyük destek verebilecek olan bu kitlenin yurt dışında, hem düşünsel hem eylemsel anlamda Türkiye'den kopuk olması, ülkemiz açısından maddi ve manevi çok önemli bir değer kaybına neden oluyor.

*LinkedIn Sales Navigator algoritması kullanılarak Türkiye'deki 19 üniversite özelinde toplamda 21 ülke analiz edilmiştir. Sadece LinkedIn platformuna kayıtlı kişiler istatistiğe dahil edilmiştir.

Bu Etkinlikle Ne Hedefliyoruz?

1. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına yön verme potansiyeline sahip ve başta Avrupa ile Amerika kıtaları olmak üzere dünyanın her yerine yayılmış olan "beyin gücümüzün" bu etkinlik ve devamında yapacağımız bağlantılı çalışmalar sayesinde daha görünür olmasını istiyoruz.
2. Panel kısmında konunun önemini farkında olan ve bu göçten en çok etkilenen sektörlerin temsilcilerini buluşturarak yaşadıkları farklı tecrübeleri paylaşmalarını ve buradan karşılıklı öğrenme imkanları yaratmayı amaçlıyoruz.
3. Çalıştay kısmında ise davetlilerimiz ile birlikte yurt dışındaki beyin gücümüzün, kısa ve orta vadede ülkemiz için yaratabileceği katma değeri nasıl arttırabileceğimizi konuşmayı ve gelecekte yapacağımız ortak çalışmalara zemin hazırlamayı hedefliyoruz.

PAYDAŞLAR

ANA SPONSOR

ETKİNLİK SPONSORU

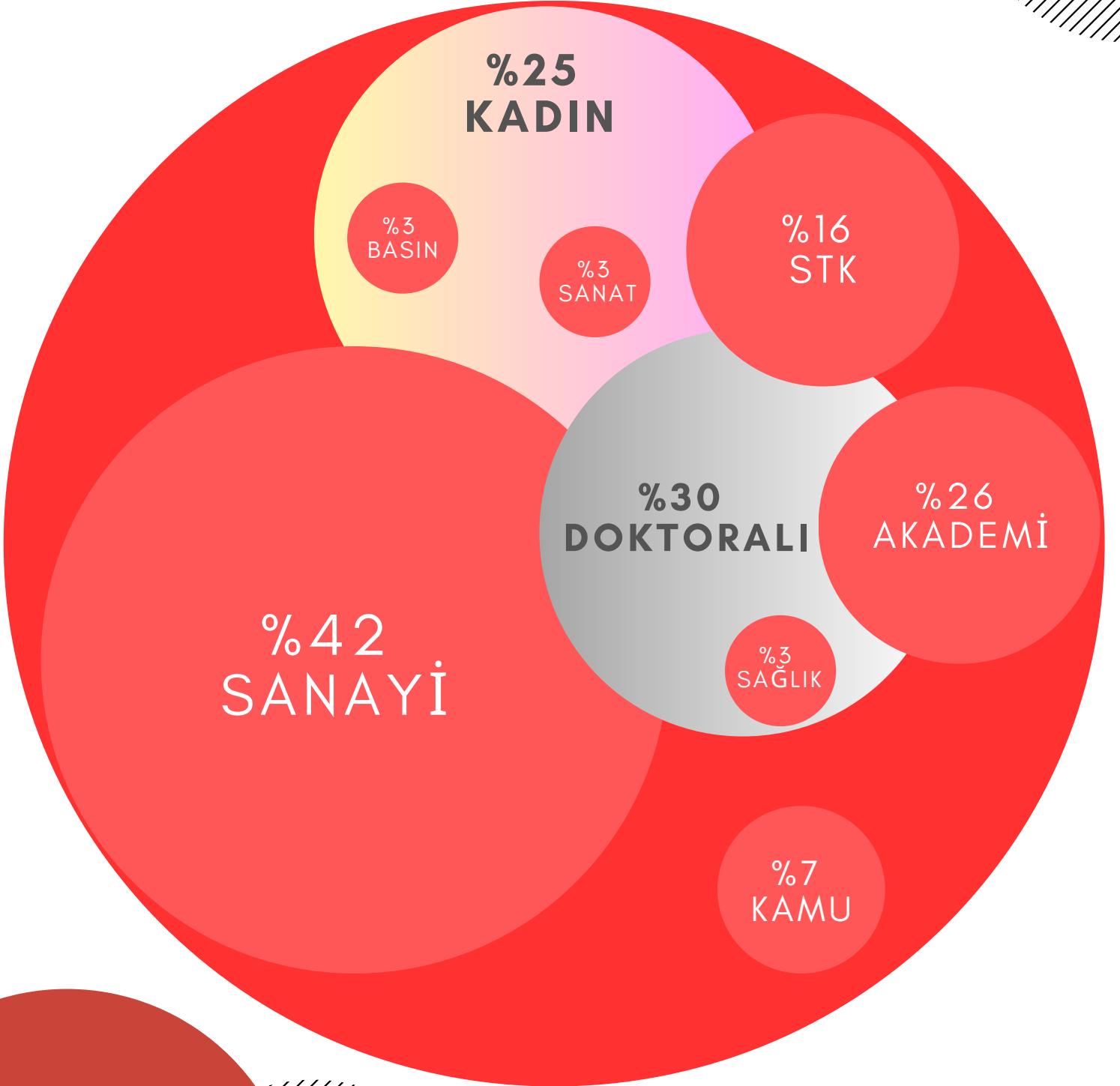
BASIN SPONSORLARI

DIĞER PAYDAŞLAR

KATILIMCI PROFİLİ

Katılımcı Listesi

1. Prof. İhsan Sabuncuoğlu, TED Üniversitesi
2. Dr. Mete Çakmakçı, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)
3. Şule Yücebıyık, Bilim Virüsü
4. Dr. Umut Yıldız, PlanS & Infinia (eski NASA çalışanı)
5. Yıldız Yazıcıoğlu, VOA Ankara
6. Dr. Eyüp Serdar Gökpinar, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)
7. Prof. Dr. Güney Özcebe, TED Üniversitesi
8. Ali Nevzat Çavuşoğlu, Türk Traktör
9. Ömür Kızılarıslan, Bilim Ağacı Vakfı
10. Aytülü Sert, ODTÜ Teknokent
11. Esra Yazdıç Demir, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)
12. Barış Arslan, Hop
13. Hasan Emrah Torun, Ford Otosan
14. Dr. Esin Erdem, ODTÜ
15. Hakkı Kızıllok, BaX Composites
16. Mustafa Osman Turan, Emekli Büyükelçi
17. Ekrem Cünadioğlu, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)
18. Turgut Şenol, Karel Elektronik
19. Selçuk Karaata, Yaşar Üniversitesi
20. Nezih Yaşar, ODTÜ
21. Alpay Sancar, ASELSAN
22. Haldun Pak, CEO Platformu
23. Prof. Med. Dr. Sühan Ayhan, Gazi Üniversitesi
24. Pınar Ayhan, BAHA Yapım Organizasyon
25. Tolga Gürbüz, Capital Turkish Connections (CTC)
26. Prof. Dr. Erdem Canbay, ODTÜ
27. Dr. Orhan Veli Özbayrak, Hacettepe Üniversitesi
28. Kudret Ceran, Ticaret Bakanlığı
29. Alican Ertaş, Ertaş Hukuk Bürosu
30. Muhammet Ümit Çetinkaya, Hacettepe Üniversitesi
31. Prof. Dr. Ali Serhan Koyuncugil, BiB Yazılım Savunma Enerji İnşaat San.

PANEL ÇIKTILARI

YILDIZ YAZICIOĞLU

Yurt dışına giden insan kaynağının, Türkiye'de teknoloji geliştirilmesi noktasında nasıl bir katkısı olabilir?

Bilim ve teknoloji konusunda bizim hep şöyle bir varsayımımız var: "Globalde çok iyi işler yapan Türk profesyonel var ve biz bu kişiyi bir şekilde Türkiye'ye getirmek veya Türkiye ile çalışmak konusunda ikna edeceğiz. Getirdiğimiz zaman da o kişiyi mevcut kurumsal yapımızın içerisine yerleştireceğiz ve kaldığı yerden verimli bir şekilde çalışmalarına devam edecek."

DR. METE ÇAKMAKCI

Bence Türkiye tarafında iki tane konu çok önemli. Bir tanesi kurumlarımız. Cumhuriyet'in geçmiş dönemlerini düşünürseniz, mesela 1950'lerden sonra Devlet Su İşleri, Devlet Planlama Teşkilatı, Karayolları gibi kurumlar, yurt dışında okumuş ya da okutulmuş insanların devlet içerisinde değerlendirilmesini sağlayan kurumsal yapılar oldular. Bugünün dünyasında işler biraz daha karışık tabii. Çünkü hem Türkiye'de hem de dünyada devletin çok belirleyici olmadığı bir ekonomik sistem var. Bu durumda da bizim ekosistem servisleri diyebileceğimiz bir katmana ihtiyaç var. O katman da yurt dışında kimler var, ne biliyorlar, bunlar Türkiye'ye ne tür katkılar sağlayabilirler gibi çeşitli alanlara odaklanan ağlara ara yüz görevi görerek bunların beraber çalışmasını sağlayacak. Onun için Bi' Dünya Kıvılcım Derneği gibi yapıların, bu anlamda çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Mesela ABD'deki bir savunma şirketinde çok gelişmiş bir füze sisteminin güdüm başlığı içerisindeki çok özel bir bileşeni yapan kişiyi Türkiye'de nereye yerleştirebilir ve nasıl çalışabiliriz?

Konjonktürel faktörler de önemli. 2004-2011 arasında yurt dışından Türkiye'ye dönen çok sayıda insan oldu ama 2013'ten başlayarak tekrar geri gittiler. Neden?

YILDIZ YAZICIOĞLU

Teknolojiyi geliştirecek olanın insan olduğu noktasında nasıl bir bilinç var? TTGV bünyesinde yürüttüğünüz çalışmalar çerçevesinde özel sektör ve kamuyu kıyasladığımızda nasıl farklılıklar görüyorsunuz?

Diyelim ki Almanya'nın 30.000 tam zamanlı Ar-Ge çalışanı var. Biz musluğu sonuna kadar açalım, bu sayıyı 2 senede yakalayalım, GSMH'nin % 2'sini Ar-Ge'ye harcayalım. Fakat bu parayı harcayacak organizasyonel sermayemiz, entelektüel sermayemiz, beşeri sermayemiz yok. Örneğin savunma sanayi firmalarından yurt dışına hızlı bir hareket yaşanıyor. Yeni mezun 15.000 kişiyi gidenler yerine işe alsanız hiçbir şey olmaz. Çünkü şirketler resmen belleksiz kaldılar. Ar-Ge ve mühendislik dediğiniz şey usta-çırak ilişkisiyle geliyor. Onu kaybetmiş oluyorsunuz.

DR. METE ÇAKMAKCI

ABD'nin batı sahili ile Asya arasındaki nitelikli insan sirkülasyonu sayesinde, Tayvan'daki çip sanayisi ve Güney Kore'deki elektronik sanayisinin bu kadar hızlı geliştiği ve dünya çapında bir başarıya ulaştığı düşünülüyor. Türkiye'nin küresel entegrasyona en hazırlıklı olduğu sektör de otomotiv olabilir. Onun için bu ilişkilere köprü gibi bakılabilir.

"Yurt dışına gitmeyenler beyin değil mi?" ya da insanların "beyin" olduklarını kanıtlamak için yurt dışına gitmek zorunda hissetmesi gibi olumsuz bir algı var. O yüzden tersine beyin göçü ya da yurt dışındaki Türklere fayda sağlanmasının yanı sıra Türkiye'de kalan beyinlerden nasıl daha iyi faydalanabiliriz konusunu da konuşmamız lazım. Burada kamuya anlatmaya çalıştığımız şeylerden bir tanesi, Ar-Ge destekleri kadar profesyonel eğitim masraflarının da bir vergi teşviği konusu olması.

Önümüzdeki dönemde olası senaryolara bakarak gerçekten ne tür yetenek setlerine ihtiyacımız olduğunu ve mevcut eğitim sistemimizin bunu karşılayıp karşılamadığını tespit etmemiz gerekiyor.

TTGV olarak dünyadaki gündemi Türkiye'ye taşımaya çalışıyoruz. Özel sektör kuruluşlarımızla çalışarak onların Ar-Ge gündemini biraz daha dünyaya yaklaştırmaya çalışıyoruz ki daha içi dolu ve doyurucu projeler ortaya çıksın.

PANEL ÇIKTILARI

YILDIZ YAZICIOĞLU

Bilim Virüsü nedir ve bu virüsü insanlara bulaştırarak neyi hedefliyorsunuz?

Türk eğitim sisteminde benim çocuğuma yani ikinci nesle kadar hiçbir şey değişmemiş. Bunu bir profesyonel olarak da beyaz yakalı bir yönetici olarak da zaten hissediyordum.

Gençlerin ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu ancak okulların veremediği bir takım bilgi ve becerileri, gençlere okul dışı sistemlerde verecek bir bilgi ve öğrenme platformu kurabilir miyiz? Buna yanıt olarak "Bilim, Teknoloji ve 21. Yüzyıl Yetkinlikleri" dediğimiz stratejiden eleştirel düşünceye, sorgulamadan hayal gücüne, takım çalışmasından inovasyona sayısız yetkinliği içeren bir enformal öğrenme platformu kurduk. Biz eğitim demiyoruz; çocukları ve gençleri eğmek değil, onlarla birlikte öğrenmek istiyoruz.

Son 3-4 yılda toplamda 65 bin öğrenci, bilim virüsünün programlarından geçti ve Bilim Virüsü, bana göre Türkiye'nin en önemli yetenek havuzlarından bir tanesi oldu.

Bu sene Bilim Virüsü olarak Almanya'da şube açtık ve oradan Avrupa'ya açılmak istiyoruz. Amacımız, Türkiye ve Avrupa arasında bilim, teknoloji ve yetkinlik bazında köprüler kurmak ve hem Avrupa'da hem de Türkiye'de bulunan gençlerimizi bu gibi ağlar vasıtasıyla güçlendirmek.

YILDIZ YAZICIOĞLU

Gerçekleştirdiğiniz programlar vasıtasıyla gençlere Türkiye'de bir alan açmış oluyorsunuz ve gençlerin yurt dışı seçeneği yerine yurt içini düşünebileceği bir seçenek yaratıyorsunuz. Burayı biraz açar mısınız?

Türkiye'de bir gencin güven, öngörülebilirlik, kariyer fırsatı, özgürlük ve kapsayıcı sistemler bulunduğu yurt dışına gitmek istediğini düşünmüyorum.

Genç çalışanların dahil olabileceği şirket içi fikir platformlarının oluşturulması, şu an Türk iş dünyasının gündeminde bile değil. Çok az örnek var. Oysaki yeni nesiller artık sisteme ve karar verme mekanizmalarına dahil olmak, potansiyelini geliştirmek ve öğrenmek istiyor.

Herkes yeteneği içeride tutmak istiyor ama "kalın arkadaşlar, gitmeyin" deyince olmuyor bu iş.

Türkiye'de iş dünyasında hala inanılmaz ölçüde örtülü sınırlar ve ayrımcılık var; en başta da cinsiyet ayrımcılığı geliyor.

Almanya'da da iş yerlerinde çeşitlilik ve kapsayıcılık ortamını kurmazsak elimizdeki yeteneği nasıl tutarız diye düşünüyorlar. Yani beyin göçü herkes için bir tehdit. Yeteneğin Almanya'da kalması için atılan her adım, özel sektör ve kamu iş birliği ile oluyor. Berlin eyaletinin Ekonomik Kalkınma Ajansı olan ve 600 kişinin çalıştığı Berlin Partner, yetenekleri ve iyi girişimleri Berlin'e çekmekle görevli.

Türkiye de bir göçmen ülkesine dönüşüyor ve buradaki nitelikli göçmenlere Avrupa da talep. Afganistan, Pakistan, Hindistan'dan gelen yetenekli göçmenleri kazanmak için politikalarını yeniden tasarlıyorlar. Çünkü nitelikli iş gücüne ihtiyaçları var. Türkiye bu yetenekleri nasıl elinde tutacak?

Tersine göç için önümüzde uzun ve belirsiz bir zaman var. Bizim şu anda konuşmamız gereken şey, yurt dışındaki beyin gücünü nasıl ülkemize faydalı olacak bir şekilde kullanabileceğimiz.

SULE YÜCEBIYIK

PANEL ÇIKTILARI

YILDIZ YAZICIOĞLU

Tersine göç tecrübesi noktasında bize neler aktarabilirsiniz?

DR. UMUT YILDIZ

Ben üniversiteyi bitirir bitirmez yurt dışına gittim. 21 yıldır yurt dışındayım. Gittiğimde Türkiye'yi unutan insanlardan değildim. Çeşitli şekillerde Türkiye'deki öğrencilere yardımcı olmaya çalışıyorum. Özellikle NASA'da çalışırken insanların ilgisini çok çektim. Twitter'ın da etkisiyle çocuklara NASA çıkartmaları veriyordum. Şu ana kadar yaklaşık 15 bin NASA çıkartması vermişimdir. 15 bin çocuk düşünün ve her birine ya Türkiye'de konferans verirken ya da posta vasıtasıyla bu çıkartmaları dağıttım. Benim niyetim, gençlerin uzayı ve bilimi sevmeleri. Madem ben bir kıvılcım olarak yurt dışına gittim; şimdi de o kıvılcımı yaşatmak istiyorum.

Tabi NASA'da gün içinde çok daha farklı konular konuşuluyor; evrendeki yaşamın nasıl oluşabileceği ya da DNA'lar gibi. Türkiye'ye geldiğimizde konu "Uzaylılar var mı?" noktasına evriliyor.

Türkiye'ye Plan-S şirketinde çalışmak için döndüm. Ortada takım yokken, uydu yokken, dünyada çip krizi varken Plan-S, Space-X ile anlaşıp 2 sene içerisinde toplamda 5 uyduyu uzaya gönderdi. Bu uyduları yapan arkadaşlarımızın hiçbiri de uzayla alakalı insanlar değildi ama elektronik mühendisi, telekom mühendisi ya da bilgisayar mühendisi olarak kendi alanlarının en iyileriydi.

Aynı zamanda Türkiye'nin birçok şehrine bilim merkezi kurmaya çalışıyoruz. GUHEM (Gökmen Uzay Havacılık Eğitim Merkezi) bir örnek. Fakat sonra şunu fark ettik: Bilim merkezi yapıyoruz ama bu konuları anlatacak kişiler nerede? Artık bilim iletişimi de üniversitelerde lisans ya da yüksek lisans seviyesinde bir bölüm olmalı.

Benim düşüncem, yurt dışını gören öğrenciler Türkiye'ye gelmeden önce zaten her şeyi yapabilecek pozisyona geliyorlar. Onun için herkes gitsin, herkes oranın deneyimini yaşasın ama geri dönüşü olur mu olmaz mı? O da artık kısmet.

Artık ortaokul seviyesinde yurt dışına gitmek isteyenler var. Ben kızıma da ne isterse onu yapmasını, bolca kitap okumasını ama en önemlisi sadece öğrenmeye çalışmasını söylüyorum.

Gelecekte ülkelerin de bir önemi kalmayabilir. Her yerin bir uçaklık mesafede olduğu bir zamandayız.

Türkiye'nin hep Norveç olmasını bekleme gibi bir durum var. Türkiye hiç düzelmedi. Kabul etmek gerekiyor artık, Türkiye budur. İlla Norveç olmasını bekleyeyim ve ondan sonra dönemim demenin de bir anlamı yok.

ÇALIŞTAY ÇIKTILARI

MEVCUT AĞLAR & MEKANİZMALAR

- Devlet destekli topluluklar
- Üniversite mezun grupları
- Türkiye menşeli iştirakler
- Online/uzaktan çalışma imkanları
- AB programları
- Yurt dışı şirket kurma destekleri
- Üniversiteler arası iş birlikleri
- Fuarlar, konferanslar
- Kişisel ağlar
- Türkiye'de sabbatical imkanları
- STK'ların mentorluk destekleri
- İş insanı dernekleri

MEVCUT SORUNLAR

- Beyin göçünün olumsuz imajı
- Akademik nepotizm
- STK'lara yönelik genel olumsuz bakış
- İçerideki ve dışarıdaki beyin gücü hakkında veri eksikliği
- İletişim ve bağlantı mekanizmaları eksikliği
- Yetkinlik & yetenek yönetimi eksikliği
- Mesleki ve uzmanlık konularında ortak strateji eksikliği ve birlik yokluğu
- Bürokrasideki engeller
- Mevcut mekanizmaların bilinmemesi
- Sosyal bilimlerin daha az gündemde olması

YENİ MODEL ÖNERİLERİ

- Başarılı örnekler ortaya çıkartılmalı ve görünür kılınmalı
- Gençlere meslek tercihi yapmadan önce bilgilendirme yapılmalı
- Uzmanlık odaklı gruplar kurulmalı ve etkinlikler aktif tutulmalı
- Dünya genelinde STK'lar arasında iş birlikleri gerçekleştirilmeli
- Mevcut mekanizmaların işleyişine yönelik ölçümler yapılmalı
- Yaşanan göçe dair veri tutulmalı ve güncelliği sağlanmalı

ODAK ALANLAR

- Yapay Zeka
- Uzay
- Tarım
- Sürdürülebilirlik
- Afet öncesi ve sonrası
- Enerji
- Tıp
- Sanat
- Eğitim

KİLİT BULGULAR & ODAKLANILACAK KONULAR

- Uygulanan politikaların ve atılan adımların etkinliği ölçülmeli
 - Kaç kişi gitti, kaç kişi döndü, dönenlerin kaçını tekrar gitti?
 - Devlet kurumları geri gelmeleri için neler yaptı?
 - İlişkilerin geliştirilmesi için ne kadar bütçe ayrıldı?
 - Göçü azaltmak/önlemek noktasında hangi adımlar atılıyor?
- Beyin göçüne dair sağlıklı veriler toplanmalı ve raporlanmalı (veri bankası)
 - Yurt dışına gidenlerin uzmanlık alanları ne?
 - Hangi ülkelere gidiyorlar?
 - Hangi sektör, şirket ve kurumlara yöneliyorlar?
 - Türkiye'deyken çalıştıkları kurum, şirket ve sektörler hangileri?
 - Giderken hangi yetkinlikleri beraberlerinde götürüyorlar?
- Dünya genelindeki iyi uygulama örnekleri araştırılıp raporlanmalı
 - Uzakdoğu ülkeleri*, Avrupa ve ABD'ye beyin göçü konusuna nasıl bakıyor ve oradaki vatandaşları ile etkileşimini nasıl sürdürüyor?
 - Hindistan, dünyaya yazılımcı ihraç ederken belirgin bir politika izliyor mu?
 - Avrupa'dan ABD'ye yaşanan beyin göçü dinamikleri neler?
- Uzaktan iş birliğini mümkün kılacak modeller geliştirilmeli
 - Dünyada halihazırda çalışan modeller neler?
 - Gerekli modeller, Türkiye'de hangi kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilmeli?
 - Muhatap ülkelerdeki hangi kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılmalı?
 - Olası modeller, muhatap ülkeye de fayda sağlayacak şekilde nasıl optimize edilmeli?
 - İş birliği için yatırım yapılacak odak alanlar hangileri?
 - Gidenlerin bir ayaklarının sürekli Türkiye'de olmasını hangi yöntemler sağlayabilir?

BİZDEN HABERDAR OLUN

www.bidunyakivilcim.com

